

Länsstyrelsen
Västra Götaland
Miljöprövningsdelegationen

Beslut

1 (11)

Datum
2022-09-13

Ärendebeteckning
551-46324-2021

Anläggningsnummer
1471-1109

Paroc AB
c/o Alrutz advokatbyrå AB
sws@alrutz.se

Tillstånd att utföra anläggnings- och byggnadsarbeten på fastigheterna Hönsäter 5:12 och 5:95 i Götene kommun (igångsättningsmedgivande)

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 26.10-i (B), 90.420 (B), 90.450 (B)

Sevesoanläggning på den lägre kravnivån

Miljöprövningsdelegationens beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen ger med stöd av 22 kap. 26 § miljöbalken Paroc AB (556036-3763) tillstånd att på fastigheterna Hönsäter 5:12 och 5:95 i Götene kommun utföra markarbeten och anlägga transportvägar och fundament till linje 18.

Tillståndet gäller de delar av verksamhetsområdet som omfattas av detaljplan som stödjer den tillståndsgivna anläggningen.

Detta beslut gäller omedelbart även om det överklagas.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

När tillståndet får tas i anspråk

Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har fått laga kraft (verkställighetsförordnande).

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när tillståndet tas i anspråk.

Särskilda upplysningar

Detta beslut befriar inte sökanden från skyldigheten att följa vad som gäller enligt andra bestämmelser för de markarbeten och den byggnation som nu kan påbörjas.

Den nya linje 18 får inte tas i anspråk för produktion av mineralull innan Miljöprövningsdelegationen har fattat sitt slutliga beslut i tillståndsfrågan.

Vid den slutliga prövningen av tillståndsansökan kommer Miljöprövningsdelegationen att fatta beslut om tillståndets omfattning och särskilda villkor för verksamheten. Detta kan komma att påverka utformningen.

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar, med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Nya Lidköpings-Tidningen och Skaraborgsbygden.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos kommunkansliet eller motsvarande i Götene kommun. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Redogörelse för ärendet

Bakgrunden till ansökan

Paroc AB (sökanden) avser att installera en ny produktionslinje med en elektrisk smältugn och avveckla en av de två befintliga produktionslinjerna med kupolugn, där koks används som bränsle. Det huvudsakliga syftet med ändringen är att minska användningen av fossil råvara för produktion av stenull i Sverige. Den nya produktionslinjen har även ökad produktionskapacitet jämfört med den produktionslinje som ersätts.

Ansökan med yrkanden

Sökanden yrkar på igångsättningsmedgivande för markarbeten och anläggande av de fundament som krävs för linje 18 samt de transportvägar som ska anläggas för den utökade verksamheten. Sökanden yrkar även på verkställighetsförordnande, vilket innebär att igångsättningsmedgivandet ska få tas i anspråk innan det har fått laga kraft.

Ansökan omfattade ursprungligen även ianspråktagande av skogsområdet mellan stenullsfabriken och brikettfabriken, där uppställnings- och lagringsplatser var planerade. Även en ny dragning av den allmänna vägen Strandvägen planerades. Befintlig Strandväg avsåg sökanden använda för interna transporter. Sökanden har efter att ansökan lämnats in beslutat att inte ianspråkta skogsområdet och den delen utgår därmed ur ansökan.

I figuren nedan redovisas de nya markområden som är planerade att ta i anspråk efter att ansökan har reviderats enligt ovan. Markområdena är belägna på fastigheten Hönsäter 5:4.

Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen, Miljö- och bygglovsnämnden i Götene kommun och Trafikverket. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Verksamhetsbeskrivning

Anläggningen i Hällekis togs i drift år 1978. Tillståndet från 2007 medger en produktion om 100 000 ton mineralull per år. Verksamheten bedrivs inom fastigheterna Hönsäter 5:12 (stenullsfabrik), Hönsäter 5:95 (brikettfabrik) och Hönsäter 5:107 (lageryta).

Sökanden önskar öka produktionen till 140 000 ton per år. Ansökan omfattar även återvinning av högst 100 000 ton avfall, varav maximalt 2 500 ton får utgöras av farligt avfall.

Sökanden avser att utöka befintligt verksamhetsområde. Utökningen kommer att ske efter förvärv av mark på fastigheten Hönsäter 5:4, från Götene kommun. Denna mark avses att användas för bland annat uppställningsplats och dagvattendamm. Sökanden avser även att nyttja Truckvägen som löper längs med det planerade utökade verksamhetsområdet sydost om stenullsfabriken för transporter till och från verksamheten.

Nya anläggningsdelar såsom ny produktionslinje med elektrisk smältugn och eventuell pelleteringsanläggning förläggs inom befintligt verksamhetsområde och industriområde. Nya vägar inom verksamhetsområdet samt uppställningsplats för lastbil förläggs på ny mark som är planlagd för industrimark. Befintlig yta för uppställning av lastbilar avses bli lagringsytor.

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll

Verksamheten är placerad i utkanten av samhället Hällekis i Götene kommun i direkt anslutning till Vänern. Området omsluts idag av skogsmark i alla väderstreck. Alternativa lokaliseringar har övervägts, men inte bedömts som lämpliga.

Befintlig verksamhet ligger inom detaljplanelagt område. Närområdet är planlagt för industriändamål, vilket gör att stor del av den planerade utökningen av verksamheten kan genomföras med stöd av gällande detaljplan. Detaljplaneändring krävs dock för planerade byggnader med en nockhöjd om 40 meter inom fastigheten Hönsäter 5:12.

Verksamhetsområdet ligger inom riksintresse för naturvård samt delvis inom riksintresse för kulturmiljövård. Verksamhetsområdet angränsar till naturreservat, riksintresse för friluftsliv och N2000-område.

En naturvärdesinventering har genomförts. Ett antal fridlysta kärlväxter förekommer inom inventeringsområdet. Under sommaren 2021 avverkades

delar av skogen inom södra delen av inventeringsområdet av Götene kommun. Avverkningen riskerar att redan ha påverkat arterna Tibast och Skogsknipprot. Det rör sig om enstaka fynd och arterna förekommer relativt spritt i kommunen.

Inom inventeringsområdet förekommer det även en rad fynd av fåglar, fladdermöss, större vattensalamander och vanlig groda. Förutsättningarna för den lokala populationen av större vattensalamander kan också ha påverkats negativt av de avverkningar som har genomförts. Detta om övervintringshabitat och spridningsstråk för arten har blivit förstörda. Viss risk för negativ påverkan på fåglar går inte att utesluta till följd av avverkning inom området. Samtliga fladdermusarter bedöms påverkas negativt av att skogsområden avverkas.

Vänern utgör ett riksintresse för rörligt friluftsliv och yrkesfiske och är belägen cirka 200 m norr om planerad fastighetsgräns.

Verksamhetsområdet ligger därtill inom riksintresse för Försvarmakten.

I anslutning till verksamhetsområdet är strandskyddet upphävt.

Förväntade moment i byggskedet kommer sannolikt inkludera att fälla träd, spränga, gräva, schakta, asfaltera och uppföra nya byggnader. Det kommer att upprättas ett kontrollprogram för byggskedet. Hantering av schaktmassor kommer att stämmas av med tillsynsmyndigheten.

Yttranden från myndigheter och enskilda i sammanfattning

De yttranden som har kommit in gäller ansökan som helhet. Nedan redovisas endast de delar av inkomna yttranden som rör verksamhetens tillåtlighet.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen delar sökandens bedömning om att verksamheten inte medför påtaglig skada på Natura 2000-områden eller riksintressena.

Länsstyrelsen har inget att invända mot sökandens förslag till att verkställighetsförordande ges eller den klassificering som sökanden föreslår. Däremot anser Länsstyrelsen att igångsättningstiden bör kortas ner till fyra år efter att beslutet har vunnit laga kraft i och med att ansökan både omfattar igångsättningsmedgivande och verkställighet.

Länsstyrelsen kan konstatera att befintlig verksamhet är förenlig med gällande planer. Däremot är den ansökta verksamheten inte förenlig med gällande detaljplan för området. Ärendet om ändring av detaljplan pågår i Götene kommun. En ändring av detaljplanen är enligt 2 kap. 6 § miljöbalken en förutsättning för att tillstånd ska kunna ges.

Utifrån de skyddsåtgärder som sökanden avser att vidta samt föreslagna villkor i yttrandet bedöms miljökonsekvenserna bli acceptabla. De olägenheter och utsläpp som verksamheten kommer att ge upphov till bedöms inte så stora att verksamheten av den anledningen inte kan tillåtas.

Miljö- och bygglovsnämnden i Götene kommun

Miljö- och bygglovsnämnden tar i sitt yttrande upp de frågor som berör nämndens roll i egenskap av tillsynsmyndighet. Nämnden anger inga invändningar mot att tillstånd ges.

Trafikverket

Trafikverket ser positivt på att en trafikanalys har tagits fram som tydliggör hur många fordonsrörelser per år som utökningen av verksamheten förväntas generera samt hur transporterna förväntas påverka det statliga vägnätet. Trafikverket delar bedömningen att tillkommande trafik på grund av produktionsökningen bedöms ha marginell påverkan på framkomligheten längs det statliga vägnätet. Trafikverket ser även positivt på den handlingsplan för transporter som är framtagen.

Utifrån ovanstående resonemang tillstyrker Trafikverket ansökan om tillstånd för utökad produktion.

Sökandens bemötande av yttrandena

Sökanden har bemött de yttranden som har kommit in. Nedan sammanfattas de delar av sökandens bemötande som har betydelse för denna prövning av ansökan om igångsättningsmedgivande.

Det är mycket angeläget att snarast komma igång med de arbeten och den upphandling som krävs för den ansökta verksamheten, men sökanden vidhåller att igångsättningstiden bestäms till sju år.

Det råder bristande tillgång på väsentliga tekniska resurser och projektstarten kan försenas utan att sökanden kan påverka det. Fyra år är en mycket kort tid under de omständigheter som råder i världen. Det är inte rimligt att ett så betydelsefullt projekt ska riskera att förlora sitt tillstånd bara för att igångsättningstiden inte tagit hänsyn till de utmaningar som råder i världen.

Det är mycket viktigt att Miljöprövningsdelegationen inte avgränsar den tillståndsgivna verksamheten geografiskt på annat sätt än genom angivande av fastighetsbeteckningen Hönsäter 5:12 och 5:95. Det finns planer på att utvidga verksamhetsområdet österut med områden för parkering och lageryta, dock inte i den omfattning som var planerad inledningsvis. Denna utvidgning bedöms i sig inte vara tillståndspliktig och kan därmed ske genom anmälan till tillsynsmyndigheten om ändring av den tillståndsgivna verksamheten.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas?

Sökanden har tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Miljöprövningsdelegationen finner att miljökonsekvensbeskrivningen har den omfattning och detaljeringsgrad som krävs för att den ska kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen och för att miljöbedömningen ska kunna slutföras. Därmed kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas enligt 6 kap. 42 § miljöbalken.

Är statusrapporten tillräcklig?

Den verksamhet som ansökan omfattar är en industriutsläppsverksamhet och då ska ansökan innehålla en statusrapport som beskriver nuläget i mark och grundvatten. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att den statusrapport som ingår i ansökan är tillräckligt omfattande för att uppfylla kraven i 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250).

Är verksamheten tillåtlig?

Tillämpliga bestämmelser

I 22 kap. 26 § och 19 kap. 5 § p. 10 miljöbalken finns det en möjlighet för Miljöprövningsdelegationen att i ett särskilt beslut avgöra frågan om verksamhetens tillåtlighet, om sökanden yrkar på det. Om delegationen då finner att verksamheten är tillåtlig och om sökanden har visat att det är angeläget att snarast genomföra verksamheten, får delegationen i ett särskilt beslut lämna tillstånd till de byggnads- och anläggningsarbeten som behöver utföras, ett så kallat igångsättningsmedgivande.

Lokalisering

För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det enligt 2 kap. 6 § miljöbalken väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö. Vidare framgår att tillstånd inte får ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser.

Inga remissinstanser har motsatt sig att tillstånd lämnas. Verksamheten har bedrivits på platsen i över 40 år. Utökningen stöds av gällande detaljplaner med undantaget av planerad byggnadshöjd på fastigheten Hönsäter 5:12. Tillståndet gäller markarbeten och anläggande av transportvägar och fundament till linje 18. Sökanden har inte redogjort vad fundamenten till linje 18 innebär men Miljöprövningsdelegationen förutsätter att de planerade förberedande arbeten som avses genomföras i och med detta tillstånd inte strider mot nu gällande detaljplan med anledning av byggnadshöjd.

Sökanden måste också, oavsett detta beslut, följa vad som gäller enligt andra bestämmelser för de markarbeten och den byggnation som nu kan påbörjas.

Tillståndet kan därmed tas i anspråk även om detaljplaneändringen inte är klar.

Ny mark kommer att tas i anspråk söder och norr om stenullsfabriken och skogen i söder har redan avverkats.

Verksamheten är belägen nära bostäder vilket innebär en påverkan avseende buller, utsläpp till luft och transporter. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att det bör vara möjligt att med rimliga insatser och lämpliga villkor minska påverkan till en nivå som inte medför oacceptabla störningar för närboende.

Miljö kvalitetsnormer

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den ansökta verksamheten, med lämpliga villkor och övriga krav och begränsningar, kan drivas utan konflikt med miljö kvalitetsnormerna för ytvatten och luft.

Sammanfattande bedömning av tillåtligheten

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten och den utökade produktionen, med lämpliga villkor och begränsningar, kan drivas på ett sådant sätt att den inte medför oacceptabel påverkan på människors hälsa, på närliggande naturmiljöer eller på miljön i övrigt. Sammanfattningsvis bedömer Miljöprövningsdelegationen att verksamheten är tillåtlig. Vilka villkor och begränsningar som ska gälla för verksamheten kommer Miljöprövningsdelegationen att avgöra i tillståndsprövningen enligt 9 kap. miljöbalken.

Igångsättningsmedgivande

En ytterligare förutsättning för att få ett igångsättningsmedgivande är att sökanden har visat att det är angeläget att snarast utöka verksamheten. Sökandens begäran om igångsättningsmedgivande omfattar att anlägga transportvägar och fundament till linje 18.

Sökanden har angett att det är mycket angeläget att snarast komma igång med den ansökta verksamheten. Genom den ansökta verksamheten minskar utsläppen av koldioxid från anläggningen markant samtidigt som anläggningen kan producera större mängder isoleringsprodukter. Vidare införs i Sverige år 2022 klimatdeklarationer, där man för en ny byggnad ska göra en klimatkalkyl baserat på koldioxidbidrag från ingående komponenter. Avsikten är att inom några år introducera gränsvärden som begränsar hur mycket embodied carbon en byggnad får innehålla. Det är därför viktigt att komma igång med linje 18 och på så vis minska mängden embodied carbon.

Ingen av remissinstanserna har motsagt sig att sökanden ges ett igångsättningsmedgivande.

Anläggande av fundament och transportvägar bedöms inte vara sådana arbeten som kan föregripa den slutliga prövningen av tillstånd till den sökta verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att sökanden har godtagbara skäl för att redan nu få tillstånd till att utföra de nödvändiga anläggnings- och byggnadsarbetena. Igångsättningsmedgivande kan därför medges.

När får tillståndet tas i anspråk?

Sökanden har ansökt om verkställighetsförordnande.

Ett verkställighetsförordnande är ur processuell synvinkel ett undantag från huvudregeln att ett avgörande ska ha fått laga kraft innan ett tillstånd får tas i anspråk. Högsta domstolen har uttalat (se NJA 2012 s. 623) att det är verksamhetsutövaren som ska visa på konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande och ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följden av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. Verksamhetsutövarens intresse måste med viss marginal väga tyngre än de intressen som talar för att det bör finnas ett avgörande med laga kraft innan verkställighet får ske. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras.

Sökanden motiverar ansökan om verkställighetsförordnande med att en fördröjning kan äventyra hela projektet och därmed de klimat- och miljömässiga fördelar som linje 18 medför.

Det har inte inkommit några synpunkter på att de planerade åtgärderna genomförs. De åtgärder som kan vidtas med igångsättningsmedgivandet är av reversibel natur. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att verksamheten är tillåtlig och att verkställighetsförordnande för igångsättningsmedgivandet kan beviljas. Igångsättningsmedgivandet får därmed tas i anspråk även innan det fått laga kraft.

Övrig information

Länsstyrelsen har gett dispens att på fastigheterna Hönsäter 5:4 och Hönsäter 5:107 fånga och samla in individer av större vattensalamander, mindre vattensalamander, vanlig groda, kopparödla, skogsödla, vanlig snok, vanlig padda och huggorm (ärendenummer 14985-2022).

Annat som verksamhetsutövaren har att förhålla sig till

Vem har ansvaret om verksamheten skadar miljön?

Om verksamheten medför miljöskador, till exempel föroreningar, eller olägenheter för miljön är det i första hand verksamhetsutövaren som är ansvarig för att avhjälpa skadorna eller olägenheterna. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (Se 2 kap. 8 § och 10 kap. miljöbalken)

Andra bestämmelser gäller parallellt med tillståndet

Detta tillstånd innebär inte att verksamhetsutövaren slipper krav som följer av andra bestämmelser, exempelvis enligt 11 kap. miljöbalken om vattenverksamhet, kulturmiljölagen (1988:950) eller plan- och bygglagen (2010:900). Det kan handla om att det även är nödvändigt med tillstånd till eller anmälan av vattenverksamhet, tillstånd för ingrepp i fornlämning eller bygglov.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Sabine Lagerberg, ordförande, och Jan Mastera, miljöskakkunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Jenny Reinholdsson, miljöhandläggare.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar ni Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar ni med vanlig post är adressen Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 18 oktober 2022.**

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (till exempel Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets ärendebeteckning, samt
- hur ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Sändlista

Externt

- Naturvårdverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Miljö- och bygglovsnämnden i Götene kommun, miljo-ochbygglovsnamnden@gotene.se
- Myndigheten för samhällsbyggnad och beredskap, registrator@msb.se
- Trafikverket, Region Väst, trafikverket@trafikverket.se
- Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt, beredningssekretariat.vastragotaland@lansstyrelsen.se
- Aktförvararen i Götene kommun

Internt inom Miljöprövningsdelegationen och Länsstyrelsen

- Sabine Lagerberg
- Jan Mastera
- Jenny Reinholdsson
- Monica Lind
- Alexandra Bulat
- Elisabeth Lindqvist Tärneld
- Birgitta Alexandersson

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur Länsstyrelsen hanterar personuppgifter finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.